

## IX. Függelék

A források rövidítésjegyzéke kronológiai sorrendben:<sup>1</sup>

|                                                 |                                                                                                                  |
|-------------------------------------------------|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| <i>Cantus Catholici</i><br>(1651)               | KISDI Benedek, <i>Cantus Catholici</i> , Lőcse, 1651, OSZK Régi Nyomtatványok Tára, RMK I. 856.                  |
| <i>Cantus Catholici</i><br>(1674)               | SZEGEDI Ferenc Lénárd, <i>Cantus Catholici</i> , Kassa, 1674, OSZK Régi Nyomtatványok Tára, RMK I. 1159.         |
| <i>Cantus Catholici</i><br>(1675)               | SZELEPCSÉNYI György, <i>Cantus Catholici</i> , Nagyszombat, 1675, OSZK Régi Nyomtatványok Tára, RMK I. 1183a/ 1. |
| <i>Csikcsobotfalvi k.</i><br>(1675 k.)          | <i>Csikcsobotfalvi kézirat</i> , 1675. k., OSZK Zeneműtár, Ms. mus. 1.211.                                       |
| Kájoni <i>Cantionale</i><br>(1676)              | KÁJONI János, <i>Cantionale Catholicum</i> , Csíksomlyó, 1676, OSZK Régi Nyomtatványok Tára, RMK I. 1188/1.      |
| Náray, <i>Lyra coelestis</i><br>(1695)          | NÁRAY György, <i>Lyra coelestis</i> , Nagyszombat, 1695, OSZK Régi Nyomtatványok Tára, RMK I. 1479/1.            |
| <i>Maracsko Anzelm-ék.</i><br>(18. sz. 1. fele) | <i>Maracsko Anzelm-énekeskönyv</i> , Pannonhalma, 18. sz. 1. fele, OSZK Kézirattár, FM 1/2202.                   |
| <i>Écsi ék.</i> (1700–1725)                     | <i>Écsi énekeskönyv</i> , Pannonhalma, 1700–1725, OSZK Kézirattár, FM 1/2187.                                    |
| <i>Cantus Catholici</i><br>(1703)               | HÖRMANN János, <i>Cantus Catholici</i> , Nagyszombat, 1703, OSZK Régi Nyomtatványok Tára, RMK I. 1679/ 1. péld.  |
| Kájoni <i>Cancionale</i><br>(1719)              | KÁJONI János, <i>Cantionale Catholicum</i> , Csíksomlyó, 1719, OSZK 294. 639/1–3.                                |
| <i>Vépi ék.</i> (1731)                          | <i>Vépi kántorkönyv</i> , Szombathely, 1731, MTAK Kézirattár, 2529/IV, 2663/V.                                   |
| <i>Cantus Catholici</i><br>(1738)               | SZÖLLŐSI Benedek, <i>Cantus Catholici</i> , Nagyszombat, 1738, OSZK 804.289.                                     |
| <i>Jó illatú rózsás kert...</i><br>(1748)       | <i>Jó illatú rózsás kert...</i> , Nagyszombat, 1748, OSZK 91.707.                                                |
| <i>Császár Ferenc-ék.</i><br>(18. sz. 2. fele)  | <i>Császár Ferenc-énekeskönyv</i> , 18. sz. 2. fele, OSZK Kézirattár, Quart. Hung. 4198.                         |
| <i>Paksi Márton György-ék.</i> (1760)           | <i>Paksi Márton György-énekeskönyv</i> , Győr, 1760, MTAK Kézirattár, A 2669/I.                                  |
| <i>Herchl Antal-ék.</i><br>(1765–1801)          | <i>Herchl Antal-énekeskönyv</i> , Pannonhalma, 1765–1801, OSZK Kézirattár, FM 1/2201.                            |
| <i>Deák-Szentes-k.</i><br>(1774)                | <i>Deák-Szentes-kézirat</i> , 1774, OSZK Zeneműtár, Ms. mus. 4.374.                                              |
| <i>Bozóky kézirat</i><br>(1775 k.)              | <i>Bozóky Mihály énekgyűjteménye</i> , 1775 k., OSZK Kézirattár, FM 1/1663.                                      |
| <i>Jászfényszaru ék.</i><br>(1788)              | <i>Jászfényszaru énekeskönyv</i> , 1788, Eger?/Vác? magántulajdonban, OSZK Kézirattár, FM 1/2196.                |

<sup>1</sup> A *Cantus Catholici*k (1651, 1674, 1675, 1703, 1738, 1792) és a Kájoni *Canicionalék* (1676, 1719) esetében nem tüntetem fel az összes kiadás szövegváltozatait, hanem elsősorban az első kiadásban szereplőket, illetve a továbbiakból csak azokat, amelyek az elsőkhöz képest eltéréseket mutatnak. Bár a latin szövegváltozatokat nem vizsgálom részletesen, a teljes oldalszám ezen kiadásokban a latin eredetit is magába foglalja.

|                                     |                                                                                                                                                                                        |
|-------------------------------------|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| <i>Cantus Catholici</i><br>(1792)   | SZÖLLŐSI Benedek, <i>Cantus Catholici</i> , Buda, Nagyszombat, 1792, OSZK 286.990.                                                                                                     |
| Bozóki Kótás Énekes<br>Könyv (1797) | BOZÓKI Mihály, <i>Katólikus Kar-béli Kótás Énekes Könyv...</i> , Vác, 1797, OSZK 310.469.                                                                                              |
| Szentmihályi-ék.<br>(1797–1798)     | SZENT-MIHÁLYI Mihály, <i>Egyházi énekes könyv, melly magában foglalja ... a keresztényektiül gyakoroltatni szokott deák és magyar zsoltárokat ...</i> , Eger, 1797–1798, OSZK 608.683. |

### A 17–18. századi Mária-altatók szövege

A szövegeket betűhűen írtam át. A kéziratos szövegek esetében, mivel sokszor nem egyértelműek a nagy- és kisbetűk közötti különbségek, a közneveknél kis kezdőbetűket használtam, és csak indokolt esetben (mint tulajdonnevek, feltételezett mondatkezdések) hagytam meg a nagybetűt a szavak elején. Az i, ö és ü betűket mindig röviden írtam át. A szövegváltozatok közti nagyobb eltéréseket félkövér betűkkel jelöltem.

„Aludj fiam, így énekel anyja ő szülöttének...”

| <i>Cantus Catholici</i> (1651)<br>(257–258.)                                                                                                                    | <i>Cantus Catholici</i> (1675)<br>(43–44.)                                                                                                                      | Kájoni <i>Cantionale</i> (1676)<br>(76–77.)                                                                                                                     | Écsi ék. (1700–1725)<br>(172–173.)                                                                                                                       | Paksi Márton György-ék.<br>(1760)<br>(64–65.)                                                                                                                 |
|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| <i>Dormi fili dormi, etc. fol. 38.</i>                                                                                                                          | Nota. <i>Dormi fili dormi etc. fol. 38.</i>                                                                                                                     | Dormi fili dormi, etc.                                                                                                                                          | Mas enek                                                                                                                                                 | Dicsősség az Magosságban, az<br>fölséges Istennek, és békesség<br>itt az Földön á jó szelid<br>embereknek, az angyal így<br>áldgya. All: All. All. Alia.      |
| Alugy fiam, így énekel<br>annya ő szülöttének,<br>alugy fiam, alugy,<br>attya kiáltya kisedének,<br>Ezerszer néked<br>éneket mondgyunk,<br>töményteni ezerszer. | Alugy fiam, így énekel<br>annya ő szülöttének,<br>alugy fiam, alugy,<br>attya kiáltya kisedének,<br>Ezerszer néked<br>éneket mondgyunk,<br>töményteni ezerszer. | Alugy fiam, így énekel<br>annya ő szülöttének,<br>alugy fiam, alugy,<br>attya kiáltya kisedének.<br>Ezerszer néked<br>éneket mondgyunk,<br>töményteni ezerszer. | Alugy fiam így eneköl<br>annya ő szülöttinek<br>alugy fiam alugy<br>attya kiáltya kisedenek<br>Ezerszer neked<br>éneket mongyunk<br>töminyteni ezerszer. | Alugy fiam így enekel<br>annya ő szülötihek,<br>alugy fiam, alugy<br>attya, kiáltya kised:nek.<br>Ezerszer néked<br>éneket mondgyunk,<br>tömjenteni ezerszer. |
| Jó ágyat néked vetettem<br>alugy édes kisedem,<br>csak magadnak készítettem,<br>alugy édes gyermekem.<br>Ezerszer néked etc.<br><i>Post singulos versus.</i>    | Jó ágyat néked vetettem<br>alugy; édes kisedem,<br>csak magadnak készítettem,<br>alugy édes gyermekem.<br>Ezerszer néked etc.<br><i>Post singulos versus.</i>   | [Jó] ágyat néked vetettem,<br>alugy édes kisedem,<br>csak magadnak készítettem,<br>alugy édes gyermekem.<br>Ezerszer néked etc.                                 | Jó agyat neked vetettem<br>Alugy edes kisedem<br>csak magadnak készítettem<br>alugy edes gyermekem<br>Ezerszer nekeded<br>éneket mondok                  | Jó ágyot néked vetettem,<br>alugy édes gyermekem,<br>csak magadnak kiséttettem,<br>alugy edes kisedem.<br>Ezerszer. :/:                                       |
| Alugy szépség, és ékesseg,<br>menyből cseppent édesseg,<br>alugy ajándékot adok,<br>majd lépes mézet hozok.                                                     | Alugy szépség, és ékeség,<br>menyből cseppent édeség,<br>alugy, ajándékot adok,<br>majd lépes mézet hozok.                                                      | [Al]ugy szépség, és ékesség,<br>menyből cseppent édesség,<br>alugy ajándékot adok,<br>majd lépes-mézet hozok<br>Ezerszer néked etc.                             | Alugy szipsiges es ekeseg<br>menyből csöppent edesseg<br>alugy aiandekotot adok<br>majd lepes mizet hozok.<br>Ezerszer neked<br>éneket mondok tem.       | Alugy szépség, és ékesség,<br>menyből csöppent édesség,<br>alugy ajándékot adok,<br>majd lépass mizet hozok.<br>Ezerszer. :/:                                 |
| Alugy szájam édes ize,<br>szivem tellyes öröme,<br>alugy édes mézzel tellyes,<br>alugy lelke élete.                                                             | Alugy szájam édes ize,<br>szivem tellyes öröme,<br>alugy édes mézzel tellyes,<br>alugy lelke élete.                                                             | Alugy szájam édes ize,<br>szivem tellyes öröme,<br>alugy édes mézzel tellyes,<br>alugy lelke élete.<br>Ezerszer néked etc.                                      | Alugy szajam edes ize<br>szivem telyes öröme,<br>alugy edes mizzel tellyes<br>alugy lölköm elete,<br>Ezer.                                               | Alugy szájam édes ize,<br>szivem tellyes öröme,<br>aludgy édes mézzel tellyes,<br>alugy lelke élete.<br>Ezerszer. :/:                                         |

|                                                                                                                 |                                                                                                                  |                                                                                                                                        |                                                                                                                                                 |                                                                                                                                 |
|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| Mit kérsz? hozok,<br>mond-meg s' adok,<br>alugy két szemem-fénye,<br>füleimnek szépen zengő<br>vigaságos éneke. | Mit kérsz? hozok,<br>mond-meg s' adok,<br>alugy két szemem fénye,<br>füleimnek szépen zengő<br>vigasságos éneke. | Mit kérsz? hozok,<br>mond-meg s' adok,<br>alugy két szemem-fénye,<br>füleimnek szépen zengő<br>vigaságos éneke.<br>Ezerszer néked etc. | Mit kérsz hozok<br>mond meg s adok<br>alugy ket szemem finye<br>füleimnek szípen zöngő<br>vigasagos eneke.<br>Ezerszer neked<br>eneket mondo[k] | Mit kérsz hozok,<br>mond meg s adok,<br>alugy két szemem fénye.<br>Füleimnek szépen zengő<br>vigasságos éneke.<br>Ezerszer. ./: |
| Alugy szivemnek királlya,<br>lelkemnek koronája,<br>szüzességemnek mátkája,<br>angyalok tisztasága.             | Alugy szivemnek királlya,<br>lelkemnek koronája.<br>szüzességemnek virága,<br>angyalok tisztasága.               | Alugy szivemnek kirallya,<br>lelkemnek koronája,<br>szüzességemnek mátkája,<br>angyalok tisztasága.<br>Ezerszer néked etc.             | Alugy szivemnek kiralyia<br>lökkömnek koronáia<br>szüzesegemnek viraga<br>angyalok tisztasaga,<br>Ezer                                          | Alugy szivemnek királlya,<br>lelkemnek koronája,<br>szüzességemnek mátkaja,<br>angyalok tisztasága.<br>Ezerszer. ./:            |
| Alugy, én pedig éneklek,<br>mint méh körülöd zengek:<br>nem engedem hogy álmodból<br>téged fel-ébreszszenek.    | Alugy; én pedig éneklek,<br>mint méh körülöd zengek:<br>nem engedem hogy álmodból<br>téged fel-ébreszszenek.     | Alugy, én pedig éneklek,<br>mint méh körülöd zengek:<br>nem engedem hogy álmodból<br>téged fel-ébreszszenek.<br>Ezerszer néked etc.    | Alugy en pedig eneklek<br>mint mih körülöd zengek.<br>nem engedem hogy almodbul<br>tíged fel ebreszenek.<br>Ezerszer neked<br>eneket mondok     |                                                                                                                                 |
| Alugy fiam, alugy<br>midön tégedet így rengetlek.<br>Alugy fiam alugy<br>midön tégedet szeretgetlek.            | Alugy fiam, alugy<br>midön tégedet így rengetlek.<br>Alugy fiam alugy<br>midön tégedet szeretgetlek.             | Alugy fiam, alugy,<br>midön tégedet így rengetlek;<br>alugy fiam alugy,<br>midön tégedet szeretgetlek.<br>Ezerszer néked etc.          | Alugy fiam alugy<br>midön tíged így rengetlek<br>alugy fiam alugy<br>midön tígedett szeretlek<br>Ezerszer                                       | Alugy fiam, alugy<br>midön téged <b>szeretgetlek,</b><br>alugy fiam, alugy<br>midön tégedet így <b>rengetlek.</b><br>./:        |
| Hogy semmi heával ne légy,<br>jászlyod szép virágokkal:<br>körös-körül bé-kertelem<br>gyenge liliumokkal.       | Hogy semmi heával ne légy,<br>jászlyod szép virágokkal<br>körös-körül bé-kertelem<br>gyenge liliumokkal;         | Hogy semmi heával ne-légy,<br>jászlyod szép virágokkal:<br>körös-körül bé-kertelem<br>gyenge liliumokkal.<br>Ezerszer néked etc.       | Hogy semmi heával ne ligy<br>jászlyod szép virágokkal<br>körös körül be kertelem<br>gyenge liliumokkal<br>Ezerszer neked<br>eneket mon          | Hogy semmi hijával ne légy,<br>jászlyad szép virágokkal,<br>körös körül be kertelem.<br>gyöngé liliumokkal.<br>Ezerszer. ./:    |
| A' szénát-is violákkal,<br>jó illatú rósákkal,<br>bé-hintem tulipánokkal,<br>s' gyenge narcissusokkal.          | A' szénát-is violákkal,<br>jó illatú rósákkal,<br>bé-hintem tulipánokkal,<br>s' gyenge narcissusokkal.           | A' szénát-is violákkal,<br>jó-illatú rósákkal,<br>bé-hintem tulipánokkal,<br>s' gyenge narcissusokkal                                  | A szénát is violákkal<br>jó illatú rósákkal<br>be hintem tullipanyokkal<br>s gyenge narcissusokkal.                                             | A szénát is violákkal,<br>jó illatú rósákkal<br>bé hintem tulipányokkal,<br>s' gyöngé narcissusokkal.                           |

|                                                                                                                                                                            |                                                                                                                                                                            |                                                                                                                                                                                    |                                                                                                                                                                            |                                                                                                                                            |
|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
|                                                                                                                                                                            |                                                                                                                                                                            | Ezerszer néked etc.                                                                                                                                                                | Ezerszer neked ineket mondok<br>temi                                                                                                                                       | Ezerszer. ./:                                                                                                                              |
| Pásztorokat a' nyáj mellől<br>mingyárt ide hivatom,<br>ezek tisztán énekelnek:<br>melly teczik néked tudom.<br>Ezerszer néked<br>éneket mondgyunk,<br>töményteni ezerszer. | Pásztorokat a' nyáj mellől<br>mingyárt ide hivatom,<br>ezek tisztán énekelnek:<br>meg- tecczik néked tudom.<br>Ezerszer néked<br>éneket mondgyunk,<br>töményteni ezerszer. | Pásztorokat a' nyáj-mellől<br>mingyárt ide hivatom,<br>ezek tisztán énekelnek:<br>mely tetzik néked tudom.<br>Ezerszer néked<br>éneket mondgyunk,<br>töményteni ezerszer.<br>Amen. | Pásztorokat a nyaly mellől<br>mingyart ide hivatom<br>ezek tisztán énekölnék<br>melly teczik neked tudom.<br>Ezerszer Neked<br>eneket mondok<br>teminteni ezerszer<br>Amen | Pásztorokat a' nyaj mellyől,<br>mingyárt ide hivatom,<br>ezek tisztán énekölnék:<br>mely teczik néked tudom.<br>Ezerszer. ./:<br><br>Amen. |

„Aludj ó magzatom...”

|                                                                                                                                  |                                                                                                                                  |                                                                                                                                   |                                                                                                                                 |                                                                                                                         |
|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| <b>Csíkcsobotfalvi k. (1675 k.)</b><br>(290b–291a, 30–31.)<br>Mas de Jesulo.                                                     | <b>Kájoni Cancionale (1676)</b><br>(59–60.)                                                                                      | <b>Cantus Catholici (1703)</b><br>(55–56.)<br>MAS. De JESULO.                                                                     | <b>Vépi ék. (1731)</b><br>(71–72.)<br>N: Bűnösség <?> Irgalm. etc. éjel mond:<br>Cantabo Dormi <?>                              | <b>Deák–Szentek-k. (1774)</b><br>(25–26., dallamtöredék)                                                                |
| Alugy ó <b>fiacskám</b> ,<br>édes kis Jesuskam,<br>alugy, alugy,<br>ágyad a' jászolyban<br>van kemény szenában,<br>alugy, alugy. | Alugy ó magzatom,<br>édes kis JESUS-om,<br>alugy, alugy.<br>Agyad a' jászolban<br>van kemény szénában<br>alugy, alugy.           | Alugy o magzatom,<br>édes kis JESUS-om,<br>alugy, alugy.<br>Agyad a' Jászolyban<br>van kemény szénában<br>alugy, alugy.           | Alugy oh mágzátom.<br>édes kis Jesusom,<br>alugy. alu: en Jesusom.<br>Agyód az jászolban,<br>van kemin szénában                 | Alugy oh magzatom<br>edes kis Jesusom<br>alugy alugy.<br><br>Agyad a' jászolyban<br>van kemény szénában<br>alugy alugy. |
| Néked szól az Anyad,<br>örül, vigad, és áld,<br>a: alugy,<br>tejjet, mézet, néked<br>nyújtok kedves kincset.<br>A.a.             | Néked szól az Anyád,<br>örül, vigad, és áld,<br>alugy, alugy.<br>Tejet, mézet, néked<br>nyújtok kedves kincset.<br>Alugy, alugy. | Néked szól az Anyád,<br>örüly, vigad, és áld,<br>alugy, alugy.<br>Tejet, mézet, néked<br>nyújtok kedves kincset.<br>Alugy, alugy. | Nékéd szol az Anyad,<br>örül vigád es áld,<br><br>Teiet mizet, néked<br>nyuitok kedves kincset,<br>alugy, alugy,<br>én Jesusom. |                                                                                                                         |
| O én tisztességem,                                                                                                               | Oh én tisztességem,                                                                                                              | Oh én tisztességem,                                                                                                               | Oh en tisztessigem,                                                                                                             |                                                                                                                         |

|                                                                                                                               |                                                                                                                                           |                                                                                                                                           |                                                                                                                                            |
|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| <p>édes szép szerelmem.<br/>Alugy, alugy.<br/>Szívem vigassága<br/>e' világ váltsága,<br/>alugy, alugy.</p>                   | <p>édes szép szerelmem.<br/>Alugy, alugy.<br/>Szívem vigassága<br/>e' világ váltsága.<br/>Alugy, alugy.</p>                               | <p>édes szép szerelmem.<br/>Alugy, alugy.<br/>Szívem vigassága,<br/>e' világ váltsága.<br/>Alugy, alugy.</p>                              | <p>édes szép szerelmem,<br/>alugy alugy en Je.<br/>Szévéem vigassago,<br/>ez világ valcságo,<br/>alugy alugy<br/>én Jesusom:</p>           |
| <p>Néked csillag fénlík,<br/>az ég mézzel nyilík.<br/>A. a.<br/>Gyönyörö magzatom,<br/>draga szép Jesusom<br/>A.</p>          | <p>Néked csillag fenlík,<br/>az eg mézzel nyilík.<br/>Alugy, alugy.<br/>Gyönyörü magzatom,<br/>drága szép JESUS-om.<br/>Alugy, alugy.</p> | <p>Néked csillag fénlík,<br/>az ég mézzel nyilík,<br/>alugy, alugy.<br/>Gyönyörü magzatom,<br/>drága szép JESUS-om.<br/>Alugy, alugy.</p> | <p>Néked csellág fémlek,<br/>az égs mizzel nyélek;<br/><br/>Gyönyörü magzátom,<br/>drágo szép Jesusom,<br/>alugy alugy<br/>én Jesusom,</p> |
| <p>O én kedves mézem,<br/>igaz vig, jó kedvem.<br/>Alugy. a.<br/>Meny, föld alkotója,<br/>csillagoknak Ura.<br/>Alugy. a.</p> | <p>Oh én kedves mézem,<br/>igaz, vig, jó-kedvem<br/>alugy, alugy.<br/>Meny, föld alkotója,<br/>csillagoknak Ura.<br/>Alugy, alugy.</p>    | <p>Oh én kedves mézem,<br/>igaz, vig, jó kedvem.<br/>Alugy, alugy.<br/>Meny, föld alkotója,<br/>csillagoknak Ura.<br/>Alugy, alugy.</p>   | <p>Oh én kedves mizem,<br/>igaz végs io kedvem.<br/><br/>Meny föld alkutoia,<br/>csellagoknak Ura,<br/>alugy aludgy,<br/>én Jesusom,</p>   |
| <p>Te lelke pohára,<br/>életem határa.<br/>Alugy, alugy,<br/>előtted itt állok,<br/>mint tellyes Hold; szőllok,<br/>A.a.</p>  | <p>Te lelke pohára,<br/>életem határa.<br/>Alugy, alugy.<br/>Előtted itt állok<br/>mint tellyes Hóld; szőllok.<br/>Alugy, alugy.</p>      | <p>Te lelke pohára,<br/>életem határa.<br/>Alugy, alugy.<br/>Előtted itt állok<br/>mint tellyes Hóld; szőllok.<br/>Alugy, alugy.</p>      | <p>Te lelke pohára,<br/>életem hátáro:<br/><br/>előtted itt allok,<br/>mint tellyes Hold szőllok,<br/>aludgy, aludgy<br/>en Jesusom.</p>   |
| <p>O bünös váltsága<br/>szérelmünk tárháza,<br/>A. a.<br/>Virágok virága,<br/>halgas szóllasomra.<sup>2</sup></p>             | <p>O bünös váltsága,<br/>szerelmünk tár-háza.<br/>Alugy, alugy.<br/>Virágok virága,<br/>halgass szóllásomra.<br/>Alugy, alugy.</p>        | <p>O bünös váltsága,<br/>szerelmünk tárháza.<br/>Alugy, alugy.<br/>Virágok virága,<br/>halgass szóllásomra.<br/>Alugy, alugy.</p>         | <p>Oh bünös válcságo,<br/>szérelmünk tarházo,<br/>alugy<br/>virágok virágio<br/>hallgás szóllásomra<br/>alugy, alugy,</p>                  |

<sup>2</sup> Ettől a versszaktól az utolsó előtti sorig függőlegesen felírva található: „Alugy, alugy.”

|                                             |                                                               |                                                               |                                                                                                                      |
|---------------------------------------------|---------------------------------------------------------------|---------------------------------------------------------------|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| Bé hintem virággal<br>a' szénat, s- rósával | Bé-hintem virággal<br>a' szénát, s' rósával.<br>Alugy, alugy. | Bé-hintem virággal<br>a' szénát, 's rósával.<br>Alugy, alugy. | Bé hintem virággól,<br>az szénat rosával<br>alugy alúgy,<br>liliommal hintem,<br>az Jesust szépetem,<br>alugy álugy, |
| liliommal színlem,<br>a' Jesust szépitem,   | Liliommal színlem,<br>a' JESUST szépitem.<br>Alugy, alugy.    | Liliommal színlem,<br>a' JESUST szépitem.<br>Alugy, alugy.    |                                                                                                                      |
| téged szóval aldlak<br>Bethlemben imadlak,  | Téged szóval áldlak,<br>Betlehemben imádlak.<br>Alugy, alugy. | Téged szóval,<br>Betlehemben imádlak.<br>Alugy, alugy.        | téged en szép szóvál,<br>Betlehemben imádlak,                                                                        |
| A szenteket hívom,<br>tölled el bucsúzó.    | A' szenteket hívom,<br>töléd el-búcsúzó.<br>Alugy, alugy.     | A' szenteket hívom,<br>töléd el-búcsúzó.<br>Alugy, alugy.     | Az szentekét hívom,<br>tüled, el bucsúzó.<br>Alúgy, álúgy.                                                           |
| Amen                                        | Amen.                                                         | Amen.                                                         | Amen                                                                                                                 |

„A szép Szűz Mária szent fiának...”

**Császár Ferenc-ék. (18. sz. 2. fele)**

(78–79.)

Nota *Propria*.

A' szép Szűz Mária a' sz: fiának,  
igy énekely vala a' Jezusnak,  
örömet ingatlak szivemből ohajtlak  
alugy alugy.

Alugy el magzatom napom fénye,  
az én életemnek egy reménye  
örömet ingatlak.

Alugy el fiatskám rózsá szám,  
alugy el zöld ágom kis violám,  
örömet ingatlak.

**Barmok jászolyában én gyermekem**

**Bozóky kézíratos (1775 k.)**

(33–34.)

Más.

Szép Szűz Mária sz fiának  
igy énekel vala a Jézusnak  
„Örömet ringatlak szivemből ohajtlak  
alugy alugy.

Alugy el magzatom napom fénye,  
az én életemnek egy reménynye,  
örömet ingatlak etc.

**Alugy el rosácskám szép violám,  
alugy el zöld ágam rósa szám**  
örömet etc.

**Bozóki Kótás Énekes Könyv (1797)**

(136.)

MÁS ÉNEK.

A' szép Szűz Mária szent fiának)  
igy énekel vala a' Jézusnak)  
Örömet ingatlak szivemből ohajtlak,  
aludj, aludj.

Aludj- el magzatom napom' fényne,  
az én életemnek egy reménnye.  
Örömet ingatlak 's a' t.

Aludj-el fijatskám, rózsá-szám,  
aludj-el zöld ágam kiss violám.  
Örömet ingatlak 's a' t.

**Barmok' jászoljában én gyermekem,**

**alugy, a' szénában szép kis dedem  
örömet.**

**Nem tudom mit mongyak örömben  
hogy téged láthatlak ez életben  
örömet.**

Magamhoz szorítalak, meg tsókollyak,  
tégedet szivemből úgy imádlak,  
örömet ingatlak. Szivemből óhajtlak  
alugy alugy.

**aludj a' szénában szép kisedem.  
Örömet ingatlak 's a t.**

**Nem tudom mit mondjak örömben?  
Hogy téged' láthatlak ez életben.  
Örömet ingatlak 's a' t.**

Magamhoz szorítalak meg-tsókollak,  
tégedet szivemből úgy imádlak.  
Örömet ingatlak 's a' t.

Szeléd galambocskám kis fiacskám  
ki nyílt viragocskám magzatocskám  
örömet etc.

**Nem tudom mit mondjak örömben  
hogy téged láthatlak ez életben:  
örömet etc.**

**Barmok jászolában én gyermekem,  
alugy a szénában en kisedem,  
örömet etc.**

Magamhoz szorétlak meg csókollak  
tégedet szivemhez úgy kapcsolak  
örömet. etc.  
Amen

„Hogy kedves álmat...”<sup>3</sup>

Náray, *Lyra coelestis* (1695)  
(157–158.)

**Cantio novissima de Nativitate Christi.**<sup>4</sup>

*Ad Notam: Dicsőség a' magosságban pag. 65.*

Hogy kedves álmat szerzene szülöttinek,  
igy énekel a' Szüz Anya kisedinek:  
**alugy gyönyörű gyermekem Isten Fia,**  
**alugy, alugy én szerelmem, világ dija.**

**En gyermekem, én Istenem és Tenemtöm,**  
**én örömem minden kedvem, üdvezitöm,**  
**agyacskádnak violákat szedegetném,**  
**édes szívem kiben téged helyeztetném.**

Szüességemnek liliom koronája,  
angyalok öröme és nagy vigassága,  
paradicsombéli drága kedves virág,  
alugy tégedet ohajt az egész világ.

Egi mannát, világ minden édes étkit,  
néked adnám, de Szüz Anyád emlő tejét,  
inkább kedvelsz örömem égi kenyerem,  
ki által emberek örök éltit nyerem.

Most egek harmatos mézet csöpögetnek,  
isteni malasztot nekünk le eresztnek,  
Adám vétkit Eva átkát meg szüntetik,  
midőn Jesus szüztül világra születik.

Vépi ék. (1731)  
(49–50.)

Hogy kedves álmat szerzene kis fiának,  
az Szüz ekképpen énekel Jesusának,  
alugy **fiam** engalambom, hainálocskám,  
szep violam, szívem gyenge alakocskám.

Aludgy alugy Szüz Mihemben, kis méhecskem  
Adám fiait nyug(osz)to kis dedecske,  
az angyalok neked zengnek szép gyermekecske,  
alugy alugy szívem risze gerlicsecske.

Fel füztem kemin agyodat liliómmál  
bé hintettem io illatu balsámmal,  
de kedvesb vagy mindezekhez szép bimbócskám  
kivant italokkal, tellyes italocskám

Piros rosakkol iaszlodát bé keritem,  
gyenge, mýrha eltival ekesitem,  
alugy alugy kedves illat az rosák közt,  
Nazarethbeli narcisus mig hadnak közt.

Alugy a'lúgy fülemilem gyöngy virágom,  
libanusban nevelkedett, szekfü szálom,  
Szent Léleknek ajándéka szép zöld agom,  
tisztáságom, ekessigbe roszmarinom

*Császár Ferenc-ék. (18. sz. 2. fele)*  
(105.)

Más Tulajdon Nta

Hogy kedves álmat szerzene, szentséges kis fiának  
sz: Szüz ekképpen énekel szép kis ded Jesuskának,  
alugy alugy én galambom hajnalotskám  
**virágom, piros rózsám** szép violám,  
gyönyörű rozmarinóm:

Alugy alugy szüz méhemé, Jesusom kis méhetske  
Ádam fiait gyógyító **gyönyörű** kis dedetske,  
az angyalok zengedeznek, **muzsikákat pengetnek,**  
alugy alugy szívem része alugy szép gerlitzéske

Szállást sehol nemtaláltál, tsak arongyos jászolban  
istenségedet el rejtéd, emberség homályában  
nem szoll még most istenséged  
meg némult böltességed,

alugy alugy szívem része lellemnek drága kintse.  
Alugy egek ditsössége bünösöknek mentsége,  
alugy alugy kemén szénán, lellemnek nagy öröme,  
tudom hogy fáznak tetemid, de itt vagynak szolgálid,  
ökör számár reád lehel, ezek hiv udvarloid.

Alugy :/ filemilém szívemnek gyöngy virágja  
Libanusban nevelkedett, méhemnek szekfü szála,  
**szüességem** ajándéka. **gyönyörű koronája**  
**tellyes éltem vigassága szépen zengő hárfája.**

<sup>3</sup> Mivel ezekben az altatókban szinte több az eltérés, mint a hasonlóság, helytakarékosságból elsősorban félkövér betűtípussal emeltem ki a különbségeket, és egy sorban hagytam az eltéréseket.

<sup>4</sup> Ez a bölcsődal olyan egyediséget mutat szóhasználatában, fordulataiban, ami miatt külön, egyedi énekként kezelem, de kezdősora alapján szövegváltozatként itt közlöm, jelezve az eltéréseket.

Egész,<sup>5</sup> világ, minden állat vigadgy. örülly,  
látván hogy Isten mi rajtunk így könyörü:  
hálát adgy élő Istennek magosságban,  
mert már mi-is jutunk hozzá menyországban.  
Amen.

Alugy adok maid kisededem lépes mizett,  
gyöngö tejel eligyitek neked étkett,  
aludgy fiam en mindenem csak egy izett,  
melegedre kebelembül nyuitok tüzett.

Oh méhembül ma adátott szép háttýúcskam,  
Oh szévem széve, kisfiam, czimbalmocska,  
szüzessigem koronájo, en hárfácskám,  
tellyes kedvem vigásságom viragocskam,

Alugy álugy fiam álugy, szévem álúgy,  
veled vágyok, rád vigyázok batron álugy,  
Jesus fiám szememfínye, alúgy álugy,  
csendes álmot én kivanok alugy álugy.  
Amén.

---

<sup>5</sup> Vagy „Egek”. Nem egyértelmű, mert a két oldalon két külön szó található.

*„Így énekel a Szűz Anya...”*

**Vépiék. (1731)**

(72–73.)

Salve: ó Regina, etc: Veni Jesu Veni Amor.

Igy éneköl az Szűz Anya, hogy szent fiát elnyugoszsza,  
bötlehemben kit szülz vála, kegyes Anya,  
kegyes szóvál így szül vála, Szűz Maria.

Alugy en első szülöttem, szép kis Jesus én életem,  
alugy el nagy vigs kedvem, szép zöld ágom,  
alugy el én nagy örömöm gyöngy virágom,

Nem királne az te daikad, szolgálodbul vagyok anyád  
nincs it kárpitos palotád, szép, zöld a:  
sem superlatos nyoszolád gyöngyvirágom.

Agyocskádon istáloban, meg vetettem az jaszolban,  
szénán szolman kis posztóban:  
nincs sallasunk az városban, gyöngy vi,

Eököz szamar téged ismir, lehelise te read fer,  
hogy, ne bancson az hideg dér, S. Z. A:  
Ez világ téged nem ismir, G. V.

Jol is lészen édessigem, veled vagyon dicsössigem,  
szévémet néked engedem, S. Z. A:  
mar ez világ nékem nem köl, G. V.

Lépes miznel édessebbnek, lelkemben Jesus erzelek,  
balsamumnál kedvessebbnek, S. Z. A.  
Oh szép gyöngy kis olai fam gyöngy virágom.

**Császár Ferenc-ék. (18. sz. 2. fele)**

(97–98.)

Nota alia.

Igy énekel a' Szűz Anya, hogy sz: Fiát el nyugoszsza.  
Betlehemben, kit szült vala, Szűz Mária.  
Kit szült vala kegyes Anya.

Alugyál első szülöttem, óh szép kiss Jezsus. előttem,  
alugyál el óh vig kedvem. Szép szülöttem  
alugyál el nagy örömöm gyöngy virágom.

Nem királyné az te dajkád, szolgálóbul löttem anyád,  
nints itt kárpitos palotád,  
sem superlátos nyoszolád gyöngyvirágom.

Agyocskádat istállóban, meg vetettem az jászolyban,  
szénán szalmán kiss posztótskán, szép zöld ágom  
nints szállásunk az városban gyöngy virágom.

**Buzgósággal vagyok veled, noha hideg azte helyed,  
mindent szenvedek te veled szép zöld ágom.  
Soha nem megyek el tőled, gyöngy virágom.**

Szép violam deli rosám, szép illatu zöld czédrus fám,  
rozmaringrul vagy ágócskám, S. Z. A:  
oh Szep Gyöngye kis olai fám G. V.

Aron veszszeie virágio, kitül jo illat ároda;  
vilag tüled vidamula, S. Z. A.  
Ördög orszago meg rómla, gyöngy virágóm;

**Buzgósággal vagyok veled, noha hideg az teheled,  
sohanem mennik el tüled, S. Z. A:  
mindent szenvedek melletted, G: V:**

Angyalok is jelen vánnak, szép versekkel zöngisekkel,  
énekölnek gloriát mondnak, S. Z. A:  
amaz szép nagy hirdetissely, G. V.

Pásztorok is maideiünek, nagy örömmel énekölnek  
téged aldnok dicsirettel, S. Z. A.  
köszöntnek nagy tisztölettel, G. V.

Szent királok tarhazokbul, meg indulnak hazájokbul,  
meg indulnak orszagukbul, Sz. Z. A.  
néked hoznak tarhazokbul gyöngy virágom.

Szüz Anyádnok ez énekét, vegyed kedvessen beszidit,  
néked ajánlom életett, szép zöld ágom,  
benned hagyom szeretetit. gyöngy virágom.

Amen.

**Pásztorok is majd el jönnek, nagy örömmel  
buzgósággal téged áldnak, dicsérettel szépen köszöntnek  
nagy tisztelettel gyöngy virágom.**

**Angyalok is jelen vannak, szép versekkel téged áldnak,  
gloriát mondnak. nagy zöngéssel, szép zöld ágom.  
köszöntnek nagy tisztelettel gyöngy virágom.**

Szent Királyok az tárházbul. meg indulnak országokbul.  
ajándékot hazájokbul szép zöld ágom,  
néked hoznak hazájokbul gyöngy virágom.

„Midőn a Szűz magzatját...” 1.

**Cantus Catholici (1651)**

(257.)

*Nota : Dum Virgo vagientum etc. fol. 36.*

Midőn a' Szűz magzattyát,  
jászolyban siró fiát  
el akarja alutni,  
igy énekel ő néki:  
oh nap-fény! Oh élet!  
Oh édes JESUS!  
Oh édes JESUS!

Oh édes napom-fénye!  
Oh életem reménye!  
A' barmok jászolában,  
alugy a' lágy szénában.  
O nap-fény etc.  
*Post singulos versus.*

Oh én édes gyermekem!  
csak téged kíván lelkem,  
alugy édes virágom,  
zöldellő rozmarinom.

Oh alugy én királyom,  
alugy édes magzatom,  
alugy alugy alakom,  
mig hadnak ez világon.

Oh Atyának öröme,

**Kájoni Cancionale (1676)**

(75.)

*Dúm Virgo vagientem etc.*

Midőn a' Szűz magzattyát,  
jászolyban siró fiát,  
el-akarja alutni,  
igy énekel néki:  
oh Nap-fény! Oh élet!  
Oh édes JESUS!  
Oh édes JESUS!

Oh édes napom-fénye!  
oh életem reménye!  
A' barmok jászolában,  
alugy a' lágy szénában.  
O nap-fény etc.

Oh én édes gyermekem!  
csak téged kíván lelkem,  
alugy édes virágom,  
zöldellő rozmarinom.  
Oh nap-fény etc.

Oh alugy én királyom,  
alugy édes magzatom,  
alugy, alugy alakom,  
mig hadnak ez világon.  
Oh nap-fény etc.

Oh Atyának öröme,

**Écsi ék. (1700–1725)**

(171.)

*Más ugyan azonrul*

Midőn a Szűz magzattyát  
jászolban siró fiat  
el akaria altatni,  
igy énekel ő neki  
oh nap feny, oh elet  
oh edes Jesus,  
oh edes Jesus.

Oh edes napom fenyé,  
oh eiletem reminye,  
a barmok jaszolában  
alugy a lagy szenában  
oh napom finye oh elet  
oh edes Jesus.

Oh en ides gyermekem  
csak téged kivan lelkem  
alugy edes virágom  
zöldellő rozmaringom  
oh nap feny oh elet  
oh edes Jesus.

Oh alugy en kiralyom.  
Alugy edes magzatom  
Alugy alugy alakom  
mig hagynak ez vilagon,  
oh nap feny  
oh elet oh edes

Oh Atyanak öröme,

**Vépi ék. (1731)**

(70–71.)

Midőn az Szűz mágzattyát  
jászolbán siro fiat  
el ákaria álutnyi  
igy énekel ü néki,  
o náp finy o élet  
o édes Jesus.

Oh édes napom fénye  
oh életem reminye,  
az barmok iaszollábon,  
alugy az lágy szénábon;

Oh en édes gyermekem,  
csak téged kivan lelkem,  
alúdgý édes virágom,  
zöldellő rozmarinom.

Oh alugy en kiralom,  
alugy édes mágzátom,  
álugy alugy álákom,  
mig hannak ez világon.

Oh Atyanak öröme,

oh anyának szerelme!  
Oh anyád Attya alugy,  
oh anyád fia alugy.

Akarsz más éneklőket?  
Majd hívok juh örzöket:  
ezeknél senki nincsen,  
a' ki ékesben zengjen.

Mihelyt kedved meg-értik,  
ottan egygyütt rá kezdik,  
oh alugy JESUS, alugy:  
itt az Jászolyban alugy.  
Oh nap-fény! oh élet!  
oh édes JESUS  
oh édes JESUS!

oh anyának szerelme!  
Oh anyád Attya alugy,  
oh anyád fia alugy  
Oh nap-feny etc.

Akarsz más éneklőket?  
Majd hívok juh-örzöket:  
ezeknél senki nincsen,  
a' ki ékesben zengjen.  
Oh nap-feny etc.

Mihelyt kedved meg-értik,  
ottan egygyütt rá-kezdik,  
oh alugy J[E]SUS, alugy.  
Itt az jászolyban alugy.  
O nap-feny! oh élet!  
oh édes JESUS!  
oh áldott JESUS!  
AMEN.

Oh anyának szerelme  
Oh anyad Attya alugy  
oh anyad fia Alugy  
oh nap feny oh elet  
oh edes Jesus

Akarsz mas eneklőket.  
Maid hívok ju örzöket  
ezeknel senki nincsen  
aki ekesben zengjen  
oh nap feny oh elet  
oh edes Jesus

Mihelyt kedved meg ertik  
ottan együt ra kezdik  
oh alugy Jesus alugy  
itt a jaszolban alugy  
oh nap feny oh elet  
oh edes Jesus.

Amen.

Oh anyának szerelme,  
oh anyad Attya alugy  
oh anyád fia aludgy.

Akars mas éneklőket,  
maid hívok iuh örzöket,  
ezeknél senki nincsen,  
a ki ékessebben zöngjön:

Mihelt kedved megs ertik,  
otthon edgyüt ra kezdik,  
oh alúgy Jesus alugy,  
it az Jaszolbán alugy,  
oh náfény, oh élet  
oh édes Jesus.

Amen.

„Midőn a Szűz Magzatját...” 2.

| <b>Maracsko Anzelm-ék.<br/>(18. sz. 1. fele)</b>                                                                                                      | <b>Jó illatú rózsás kert... (1748)</b>                                                                                                                      | <b>Bozóki Kótás Énekes Könyv<br/>(1797)</b>                                                                                                               | <b>Szentmihályi-ék. (1797–1798)</b>                                                                                                                            | <b>Herchl Antal-ék. (1765–1801)</b>                                                                                                                   |
|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| (119.)<br><i>Dum virgo vagientem. Etc.</i>                                                                                                            | (75.)<br><i>Harmadik.</i>                                                                                                                                   | (132.)<br>MÁS.                                                                                                                                            | (99–100.)<br><i>Más. Nóta. Tulajdon.</i>                                                                                                                       | (235.)<br><i>Maga Nótájára.</i>                                                                                                                       |
| Midőn a' Szűz magzattyát<br>jászolban siro fiát<br>el akarja alutni,<br>igy énekel ő néki,<br>oh nap fény oh élet,<br>oh édes Jesus<br>oh édes Jesus. | Midőn a' Szűz magzattyát,<br>jászolybán siró fiát,<br>el-akarja altatni,<br>igy énekel ő néki:<br>oh nap fény; oh élet!<br>Oh édes JESUS!<br>Oh édes JESUS. | Midőn a' Szűz magzatját)<br>jászolban siró fiát)<br>el-akarja altatni,<br>igy énekel ő néki.<br>Oh nap-fény, oh élet,<br>oh édes Jésus!<br>Oh édes Jésus! | 1. Midőn a' Szűz magzattyát,<br>jászolyban siró fiát<br>el-akarja altatni,<br>igy énekel ő néki:<br>oh nap' fény! Óh élet!<br>Óh édes Jésus!<br>Óh édes Jésus! | Midőn á Szűz magzattyát<br>jászolyban siró fiát<br>el akarja alutni<br>igy énekel eő néki,<br>o nap fény, oh élet<br>oh édes Jezus,<br>oh édes Jezus. |
| Oh édes napom finye,<br>oh életem reménnye,<br>a' barmok jászolában,<br>alugy á lágy szénában.<br>O napfény etc.                                      | Oh édes napom-fénye!<br>oh életem reménye!<br>A' barmok jászolyában,<br>alugy a' lágy szénában:<br>oh nap fény etc.                                         | Oh édes napom' fénnye!<br>Oh életem' reménnye!<br>A' barmok' jászoljában,<br>aludj a' lágy szénában.<br>Oh nap-fény 's a' t.                              | 2. Óh édes napom' fénnye!<br>Óh életem' reménnye!<br>A' barmok jászollyában,<br>aludgy a' lágy szénában,<br>oh nap' fény! Óh élet! 's a' t.                    | Oh édes napom finye<br>oh életem reménye,<br>az barmok jászolyában,<br>alugy az lágy színában,<br>oh nap fény<br>oh élet etc.                         |
| Oh én édes gyermekem<br>csak téged kíván lelkem,<br>alugy édes virágom,<br>zöldellő rozmarinom.<br>Oh nap etc.                                        | Oh én édes gyermekem!<br>csak téged kíván lelkem,<br>alugy édes virágom,<br>zöldellő rozmarinom:<br>oh nap fény etc.                                        | Oh én édes gyermekem!<br>Tsak téged' kíván lelkem!<br>Aludj édes virágom,<br>zöldellő rozmarinom.<br>Oh nap-fény 's a' t.                                 | 3. Óh én édes gyermekem!<br>Tsak téged' kíván lelkem,<br>aludgy édes virágom,<br>zöldellő rozmarinom,<br>oh nap' fény! Óh élet! 's a' t.                       | Oh én édes gyermekem,<br>csak téged kíván lelkem<br>alugy édes virágom,<br>zöldellő rozmarinom,<br>oh nap fény oh élet etc.                           |
|                                                                                                                                                       | Oh alugy én királyom,<br>alugy édes magzatom,<br>alugy, alugy alakom,<br>mig hagynak ez világon:<br>oh nap fény etc.                                        | Oh aludj én királyom,<br>aludj édes magzatom,<br>aludj, aludj galambom,<br>még hagynak e' világon.<br>Oh nap-fény 's a' t.                                |                                                                                                                                                                | Oh alugy én királyom,<br>alugy édes magzatom,<br>alugy alugy alakom<br>még hagynak ez világon.<br>Oh nap fény oh élet etc.                            |

Oh Atyának öröme,  
oh anyának szerelme,  
oh anyád Attya alugy  
oh anyád fia alugy  
oh nap fény etc.

Oh Atyának öröme,  
oh Atyának szerelme!  
Oh anyád Attya alugy,  
oh anyád fia alugy:  
oh nap fény etc.

Oh Atyának öröme!  
Oh anyának szerelme!  
Oh anyád' Attya aludj,  
oh anyád' fija aludj.  
Oh nap-fény 's a' t.

4. Óh Atyának öröme!  
Óh anyának szerelme!  
Óh anyád' Attya aludgy!  
Óh anyád' fia aludgy!  
Óh nap'fény! Óh élet!  
Óh édes Jézus!  
Óh édes Jézus!  
Amen.

Oh Atyának öröme,  
oh anyának szerelme  
oh anyád Attya alugy,  
oh anyád fia alugy.  
Oh nap fény, oh élet etc.

Akarsz más éneklöket  
majd hívok juh örzöket  
ezeknél senki nincsen  
a' ki ékesben zengjen.  
oh nap.

Akarsz más éneklöket?  
Majd hívok juh-örzöket:  
ezeknél senki nincsen,  
a' ki ékesben zengjen:  
oh nap etc.

**Akarsz-é angyalokat?  
Vagy szegény pásztorokat?  
Majd ök-is meg-jelennek,  
's ékessen énekelnek.  
Oh nap-fény 's a' t.**

Akarsz más éneklöket,  
majd hívok juh örzöket,  
ezeknél senki nincsen,  
az ki ékesben zengjen,  
oh nap fény, etc.

Mihelyt kedved meg értik,  
ottan együt rá kezdik,  
oh alugy Jesus alugy  
itt az jászolban alugy.  
O nap. ut su[..]

Mihelyt kedved meg-értik,  
ottan együtt rá kezdik.  
Oh alugy, JESUS alugy,  
itt az jászolyban alugy:  
o nap fény etc.

Mihelyt kedved meg értik,  
ottan együtt rá kezdik,  
oh alugy Jezus alugy,  
itt az jászolyban alugy  
oh nap finy, oh élet,  
oh édes Jezus.

*„Szent Szűz Jézuskának, énekel Fiának...”*

***Cantus Catholici (1674)***

(81–82.)

MAS: Kedvessen tekénts ránk, Nótájára. fol. 20.

Szent Szűz Jézuskának, enekel s' fiának: alugy, alugy. Alugy alugy.  
Drága Christusának így szólván s' Urának: Alugy, alugy. Alugy, alugy.

2. Szénán kel nyugodnod, Jesusom s' alunnod: alugy, alugy. Alugy, alugy.  
Hogy szívünk lágyúlljon, Jesust látván súllyon: alugy, alugy. Alugy, alugy.

3. Egek dicsősége, bünösök mentsége: alugy, alugy. Alugy, alugy.  
Szűz Anyád szépsége, néped reménysege: alugy, alugy. Alugy, alugy.

***Vépi ék. (1731)***

(79.)

Mária Szűz Anyám Te vagy Pátroniám

Szent Szűz Jézuskanok, énekel fiának  
Drága Christusának így szólvan uranak;

szénán köl nyugodnod, Jesusom allunnod,  
hogy szívünk lagyullon, Jesust látvan súlon,

Egék dücsössége bünösök remínye,  
Szűz Anyád szépsége néped remínsége,

4. Edes szép rósácskám, kedves violácskám: alugy, alugy. Alugy, alugy.  
Jesus szemem fenye, bölcsesség örvénye: alugy, alugy. Alugy, alugy.

5. Im én-is melleted, virrasztok s' feletted: alugy, alugy. Alugy, alugy.  
Sz. szined szemlélvén, mint Istent tisztelvén. Alugy, alugy. Alugy, alugy.

6. Agyat nem találtál, noha király vóltál: alugy, alugy. Alugy, alugy.  
Mert ily állapottal, nekünk jót akartál. Alugy, alugy. Alugy, alugy.

7. Oh lelkek védője, idvösség szerzője: alugy, alugy. Alugy, alugy.  
Ide hogy szorultál, csudát indítottál: alugy, alugy. Alugy, alugy.

8. Noha nem vagy lágyban, puha selyem ágyban: alugy, alugy. Alugy, alugy.  
Igy inkább magadhoz, törődöt szívet vonsz. Alugy, alugy. etc.

9. Jesusnak sz. álma, szívek nyugodalma. Alugy, alugy. Alugy, alugy.  
Munkálkodván nyugszik, vigyázván aluszik. Alugy, alugy. Alugy, alugy.

10. Már el-jöt az álom, enektől meg-válom. Alugy, alugy. Alugy, alugy.  
Van aluvó félben; legyünk csendességben. Amen, amen. Amen, amen.

édes szép rósácskam, kedves violacskam  
Jesus szememfínye, bölcsesség örvénnye,

im enis melleted, virasztok fölötted,  
sz: szined szemlilvin mint Istenit tisztelvin,

ágyót nem tálaltal, noha királ voltál,  
mert ily allopóttál, nekünk iot ákártál,

oh lelkek vidéiö, üdvössig szeröiö,  
ide hogy szorultal, csúdat inditóttál,

noha nem vágy lágybon, puha selem agybon,  
leg inkább magadhoz, törődött szévet vons.

Jesusnak sz: almo, szévek nyugodalma,  
munkalkodvan nyugszék vigyázván aluszik,

mar eliótt az alóm énektül meg vállom,  
van aluvo félben legyünk csöndességben. Amen.

*Bozóky kézirat (1775 k.)*

*„Örül a Szűz...”*

(37.)

Más Szép Új Ének

N. Mária Menynek Asz. Etc.

Örül a Szűz egy született sz fiának, alugy lelkem így énekel magzattyának  
alugy alugy én szerelemem édes Jézus. Alugy alugy én kisedem áldott Jézus.

Jó ágyat néked vettem én szerelmem csak magadnak készítettem szép gyermekem,  
alugy szívemnek királya piros rósa, alugy lelkem koronája szép viola.

Alugy szívem midőn téged így ringetlek alugy lelkem midőn téged így szeretlek,  
alugy Istennek igéje oh sz. szózat, alugy méhemnek gyümölcse sz. áldozat.

Alugy bátran az angyalok meg őriznek, ne féllj méllj dühösségétül Heródesnek  
alugy alugy én szerelmem édes Jézus, alugy alugy drága kincsem oh szép Jézus.

Lám te néked örvendeznek, az angyalok, vigadozva énekelnek a pásztorok  
meszsze földről meg indultak a királyok alugy édes lelkem tehát gyöngy harmatom.

Amen.

*Császár Ferenc-ék. (18. sz. 2. fele)*

*„Ó kincsem, gyermekem...”*

(96.)

Nota Propria.

Óh kintsem gyermekem gyöngy csöcsömöcském,  
(e)<sup>6</sup> száraz nyoszolyában hideg rongyos pólyában,  
alugyál csöndessen nyugodgyál kedvessen. repet.

Rosz rongyos párnátskán, jászol nyoszolátskán,  
emberek közt nintsen, ki jobb ágyat készítsen  
alugyál etc.

Im(é) itt a' kántorok, mezei pásztorok  
térden előtted állnak furuglyával muzsikálnak.  
alugyál csöndessen etc.

Mast(an) mi is mindnyájan, vígan énekellyünk néked  
ki(c)s(in)ded Jezsus kérünk tölünk el ne fuss,  
alugyál csöndessen nyugodgyál kedvessen.

Amen.

---

<sup>6</sup> Néhány helyen bizonyos szavak, illetve szótagok halványabban olvashatóak, mintha utólag törölték volna ki őket. Ezeket zárójelben jelenítettem meg.

*„Midőn a Szűz bepólyázta...”*

(5a.)

Pasztorella 1a

Midőn a Szűz be pólyázta gyermekit gy[...]  
römöben így kezdi el éneket éneket  
Alugy lelkem kis fiatskám tsuj tsuj tsuj  
lelkem kis Jézuskam buj buj buj

Jósef atyád forgatskakat szedeget, szedeget  
[...] tüzetsket melegedni éleszget, éleszget  
Kemeny szalman genge tested faj faj faj  
alugy kis fiatskam aj aj aj aj aj

Nem alhatok edes anyám jaj jaj jaj jaj jaj  
mert aradat en szivembe baj baj baj  
Mi bajad ha oh gyönyörű Jézusom, Jézusom  
mond meg nékem te anyádnak. Krisztusom

Az egeket latod anyám el hagytam /:  
Bönösökért istállóban szorultam /:  
Az pásztorok kis fiatskám dudákkal /:  
jönnek teged köszönteni nőtiakkal /:

Pista tejet barant pedig hoz Jantsi /:  
alugy edes kis fiatskat tsi tsi tsi  
Akit barany így behege bebebe /:  
hogy meg viraglot a Jesse veszeje. /:

Három királyok mennek Betlehembe [...]  
[itt a szöveg megszakad]

*„Aludj, aludj én gyermekem...”*

(7a.)

Pasztorella 1a

Alugy alyugy én gyermekem ime téged rengetlek  
a jaszolyban barmok között ura menynek és földnek.  
Rongyos agyon, hideg fagyón[?] oh magzatom,  
nyugodj én gyöny virá[gom]

Ne keseregj köny hullással, jobb agyatskát készitek.  
majd polyátskát, vagy posztotskat keblemben melegitek.  
Jósef atyád nyoszolyádat most faragja,  
öszve rakja nyugodj abba fektetlek. :/

Az menyei palotadat jaszolykára cserélted  
istenséged az halandó testeddel be fedezted,  
en teremtöm idvezitöm meg szentelöm  
fiam édes éltetöm.

Azert tehat en gyemeskem, mert szültelek világra,  
meg ne vessed szavaimat kérlek tégedet arra,  
embereket, teremtményed meg ne vessed,  
sőt szeressed, holtok után üdvöztes.

*„Az anyja mellette danol gyermekének...”*

(11a–11b.)

Máss Notara

Az anyja mellete dánol gyermekének,  
ugy zeng ekessége anyja énekének  
alúgy rozsám szaraz szalmán,  
nintsen párnám nintsen dunám  
alúgy édes fiam.

Alugy én virágom világ békessége,  
nyúgógy kis magzatom anyad ekessége,  
alúgy fiam kinyilt rózsám  
nyugogy lelkem tsujtsujgat szám  
alugy szűz korónam.

Nyugodjal arányám karjaim ölelnek  
alugy kálha gyánant barmok rád lehelnek  
alugy kintsem szep virágom  
nyugogy gyöngyöm arany ágom  
alugy boldogságom.

Óh mely szerentséssen én ma fölébrettem  
alom szakadását melly bóldogúl éltem  
mert amint tsak meg álmottam igazan láttam  
s hálótam hogy idebe lépem.

„Miket mivelsz, ó nagy Isten...”

(32–35.)

Miket mivelsz ó nagy Isten csodának méltán tessék:  
hogy a' bünös üdvözüllyön és felmagasztaltassék.  
A' szép eget, el-hagyod a' szép eget, 's helliben,  
jössz a' Szüznek mehiben, lennél ember képiben.  
Emberré löttél, születettél, helyezettél,  
nyomorúlt kis jászolbán, istálóban,  
istálóban 's nyomorult kis jászolban.

Kincsem én szivem, alugy édes kisedem,  
JESUS én kedvem, mézbéli édes izem.

Alugy, alugy, alugy,  
alugy, alugy, alugy,  
alugy édes kisedem.  
Tiéd tiéd tiéd,  
tiéd tiéd tiéd,  
barmok jászla böcsöckéd.

Szivem örömem, alugy édes kisedem,  
szerelmem mézbéli édes izem:

Alugy, alugy: alugy,  
alugy, alugy alugy,  
jászol-béli szalmácskán,  
lelki édes nyájackám:  
alugy, alugy, alugy  
alugy jászol-béli szalmácskán.

Kötés mirha az én szerelmesem, ő enyim 's én is övé,  
ki örvendetessen; nálam szent bódogúl,  
nálam szent bódogul mulatozást téssen.  
Alugy, alugy: alugy,  
alugy, alugy, alugy  
alugy édes kisedem, jászolbéli izéken;  
más mód nincsen én örömem, én kincsem.

Amen.